

SIIKAISTEN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUS

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kunnanvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Valtuusto on kokouksessaan 4.8.2021 valinnut tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Therese Rosenqvist, pj	(3)	Pasi Dahl	(0)
Hannu Heikintalo, vpj	(5)	Leo Forss	(0)
Vesa Viljanen	(4)	Susanna Kuusisto	(0)
Paavo Tuulensuu	(3)	Toivo Fridfelt	(2)
Heli Harju	(5)	Riitta Vanhatalo	(0)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 5 kpl.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat ilmoittaneet seuraavat pysyvät esteellisyydet: Heli Harju on keskusvaalilautakunnan varapuheenjohtaja. Therese Rosenqvist on toiminut kevään 2021 kunnanhallituksen jäsenenä ja Merikarvian sivistyslautakunnan jäsenenä (kansalaisopisto). Hannu Heikintalo on toiminut kevään 2021 hyvinvointilautakunnan varapuheenjohtajana.

1.2. Toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä mutta omana asianaan.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§).

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita vuoden 2021 vuosityöohjelman ja vuosille 2021-2024 hyväksytyyn arviointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2021 painopistealueena on ollut hyvinvointilautakunnan alainen toiminta.

Jokaiseen tarkastuslautakunnan kokoukseen on kutsuttu kunnanjohtaja selvittämään ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Jokaisessa kokouksessa on ollut myös työohjelman mukainen arviointiteema.

Kunnanjohtajan lisäksi toimintavuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavina sivistystoimenjohtaja, vapaa-aikasihteri, päiväkodinjohtaja, tekninen johtaja, hallintopäällikkö ja Posan kuntayhtymäjohtaja.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Viranhaltijoiden täytettäväksi on annettu arviointilomake, joka on liitteineen toimitettu ennen kokousta tarkastuslautakunnan jäsenille. Lomakkeella on painotettu johtamistyöhön liittyviä asioita.

Arviointityönsä suorittamiseksi tarkastuslautakunta seuraa toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa. Tarkastuslautakunta on sopinut seuraavasta työnjaosta eri hallinnonalojen toiminnan seuraamisessa.

<u>Toimielin</u>	<u>Tarkastuslautakunnan jäsen</u>
Kunnanhallitus	Paavo Tuulensuu, Therese Rosenqvist
Hyvinvointilautakunta	Hannu Heikintalo, Heli Harju
Elinvoimalautakunta	Vesa Viljanen, Therese Rosenqvist

2. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI

2.1. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus hallintokunnittain

Tarkastuslautakunta arvioi hallintokuntien ja niiden tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta seuraavasti:

Kunnanhallitus:

Tarkastuslautakunta oli pyytänyt kunnanjohtajalta selvitystä hyvinvointialueen valmistelun vaikutuksista vuoden 2021 tavoitteiden toteutumiseen ja palveluiden

saatavuuteen. Saadun selvityksen mukaan hyvinvointialueen valmistelu ei ole vaikuttanut kunnan palveluihin eikä tavoitteiden saavuttamiseen vuonna 2021.

Kunnanjohtajalta oli pyydetty selvitystä, millä tavoin Geopark -statusta on hyödynnetty. Saadun selvityksen mukaan esim. Haapakeitaan reititystä on parannettu ja tämä on lisännyt matkailijoiden määrää paikkakunnalle. Geopark -statuksen suurin potentiaali on Eteläpään kehittämisessä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Geopark -statuksen mahdollisuudet huomioidaan kattavasti kunnan ja seutukunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Posan kuntayhtymäjohtaja on selvittänyt tarkastuslautakunnalle Siikaisten kunnan saamien sote-palveluiden ajankohtaisia asioita. Tarkastuslautakunnalle on selvitetty myös tulosaluekohtaisia talouden ja palveluiden toteutumatietoja vuodelta 2021. Saadun selvityksen mukaan Siikaisten kunnan vuodelle 2021 varaama kokonaismääräraha tulee riittämään.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin Terveystieteiden laitoksen mukaisen hoitotakuun toteutumista Siikaisten kunnassa. Saadun selvityksen mukaan palvelut on voitu tuottaa Terveystieteiden laitoksen mukaisen hoitotakuun määräaikaisten puitteissa.

Tarkastuslautakunnalle on pyytänyt myös selvitystä hyvinvointialueen valmistelun ja toteutumisen vaikutuksista Siikaisten kunnan sote-palveluihin. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan hyvinvointialueen valmisteluun liittyvä työ on kohdistunut toistaiseksi esimiehiin ja johtajiin eikä se ole vaikuttanut Siikaisten kunnan sote-palveluihin tai vuoden 2021 tavoitteiden saavuttamiseen. Jatkossa valmisteluun tulee osallistumaan suurempi määrä työntekijöitä.

Eri kuulemisissa on noussut esille rekrytointiin ja työvoimapulaan liittyvät asiat. Rekrytointien onnistuminen on yksi keskeinen tekijä tuloksellisen ja tarkoituksenmukaisen toiminnan toteuttamisessa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että mahdollisiin rekrytointiin liittyviin vaikeuksiin varaudutaan mahdollisimman hyvin etukäteen.

Hyvinvointilautakunta:

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty koronapandemian vaikutuksia opetustoimeen. Saadun selvityksen mukaan etäopetusjaksot ovat olleet lyhyitä ja syksy 2021 on aloitettu normaaliopetuksessa.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan pandemialla ei ole ollut olennaisia vaikutuksia oppimistuloksiin. Tähän on vaikuttanut etäopetusjaksojen lyhyys. Saadun selvityksen mukaan pandemia näkyy selkeimmin erilaisissa koulun arkirutiineissa ja henkilöstön työmäärän kasvussa.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin oppivelvollisuusiän nostamisen vaikutuksia. Saadun selvityksen mukaan kaikki 2005 -ikäluokan oppilaat olivat syksyn 2021 tilastointipäivänä ottaneet vastaan toisen asteen opiskelupaikan.

Tarkastuslautakunta keskusteli koulutoimen kerhotoiminnasta. Saadun selvityksen mukaan kerhotoiminta on hyvin laajaa. Kerhotoimintaa on noin 20 tuntia viikossa, joka on lähes

sama kuin yhden opettajan opetusvelvollisuus. Kerhotoiminnassa olevien määrä on samalla tasolla kuin ennen pandemiaa.

Liikuntasihteeriltä oli pyydetty selvitystä liikunta- ja nuorisotoimen osallistujamäärien kehityksestä vuosina 2017-2021. Liikuntasihteerin antaman tiedon mukaan koronapandemia on vähentänyt osallistujamääriä. Tarkastuslautakunnalle esiteltiin tietoja vuoden 2021 kävijämääristä.

Erilaisten koulutoimeen liittyvien kerhojen määrää on lisätty. Kerhot ovat pääasiassa olleet liikuntapainotteisia. Kerhojen määrän lisäämisellä on voitu vastata lasten ja nuorten vähäiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntasihteeriltä oli kysytty myös, millä tavoin on selvitetty kuntalaisten liikunta- ja nuorisotoimeen liittyviä toiveita. Saadun selvityksen mukaan liikuntatoimen pääasiallinen tehtävä on alueiden kunnossapito, varsinaisen toiminnan järjestämisen vastuu on kolmannella sektorilla. Nuorisotoimen osalta nuorisoneuvosto avustaa nuorisotoimessa toteutettavan toiminnan valmistelussa.

Tarkastuslautakunnalle selostettiin ajankohtaisia liikunta- ja nuorisotoimeen liittyviä asioita. Tarkastuslautakunta keskusteli liikunta- ja nuorisotoimen palveluiden järjestämisestä tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että liikunta- ja nuorisotoimessa otetaan käyttöön tarkoituksenmukaiset mittarit, joilla voidaan seurata tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Tarkoituksenmukaiset mittarit ja niiden suunnitelmallinen seuraaminen ovat keskeinen työväline toiminnan johtamisessa.

Päiväkodinjohtaja esitteli tarkastuslautakunnalle ajankohtaisia päiväkodin toimintaan liittyviä asioita. Esillä oli mm. henkilöstön ja lapsimäärän kehitykseen liittyviä asioita.

Tarkastuslautakunnalle oli etukäteen toimitettu arviointilomake. Lomakkeella oli esitetty talousarviotavoitteisiin liittyviä kysymyksiä, joihin päiväkodinjohtaja oli laatinut vastaukset. Lisäksi tarkastuslautakunnalle oli toimitettu lapsimäärän kehitykseen liittyviä tilastotietoja.

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvion toiminnalliset tavoitteet olivat suurelta osin erilaisia kehittämistoimenpiteitä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kehittämistyössä pyritään löytämään uusia kehittämistoimenpiteitä aikaisempina vuosina aloitettujen toimintojen jatkamisen sijaan.

Elinvoimalautakunta:

Elinvoimalautakunnan alaista toimintaa on arvioitu teknisen johtajan kuulemisessa 12.1.2022. Arvioinnin pohjana on ollut viranhaltijan täyttämä arviointilomake. Lomakkeella oli esitetty talousarviotavoitteisiin liittyviä kysymyksiä, joihin tekninen johtaja oli laatinut vastaukset. Tarkastuslautakunnalle esiteltiin lomakkeella olevia asioita. Saadun selvityksen mukaan teknisen lautakunnan toiminta on olennaisilta osin ollut asetettujen tavoitteiden mukaista.

Tarkastuslautakunnalle esiteltiin talousarvion taloudellisten tavoitteiden toteutumista teknisen toimen osalta. Saadun selvityksen mukaan toimintatuottojen talousarviototeutuma oli 116 % ja toimintakulujen 87 %.

Tekninen johtaja esitteli tarkastuslautakunnalle kiinteistöstrategian valmistelun ja uuden varastorakennuksen suunnittelun tämänhetkistä tilannetta. Tarkastuslautakunnalle esiteltiin kiinteistöstrategian sisältöä kiinteistöittäin. Uuden varastorakennuksen osalta todettiin, että hanke on vuoden 2022 talousarviossa ja hanke että voisi olla valmis syksyllä 2022.

Suuri osa kunnan omaisuudesta on kiinteistöissä ja verkostoissa. Kiinteistöjen korjausvelkaselvityksen mukaan rakennusten korjaamiseen tulee kohdistaa selkeästi aikaisempaa enemmän määrärahoja. Tai vaihtoehtoisesti kiinteistöjen määrää tulee vähentää. Tarkastuslautakunta uusii vuoden 2020 arviointikertomuksen toteamuksen.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hallitus noudattaa valtuuston päättämän kiinteistöstrategian linjauksia sekä seuraa myös kiinteistöjen korjausvelan kehitystä.

2.2. Koko kuntaa koskevat taloudelliset tavoitteet

Toimintatuotot 1,7 M€ olivat 240 t€ suuremmat kuin talousarviossa. Toimintakulut 11,0 M€ olivat 1,1 M€ pienemmät kuin talousarviossa. Verotulot olivat 5,0 M€, joka on 21 t€ enemmän kuin talousarviossa. Valtionosuudet olivat 5,4 M€, joka on 38 t€ vähemmän kuin talousarviossa.

Kunnan vuosikate oli ylijäämäinen 1,2 M€. Vuoden 2021 talousarviossa vuosikatteen oli arvioitu muodostuvan alijäämäiseksi talousarvioon tehtyjen muutosten jälkeen -69 t€.

Tilikauden tulos muodostui suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen ylijäämäiseksi 0,7 M€, mikä on sama kuin tilikauden ylijäämä. Taseen kertynyt ylijäämä oli tilinpäätöksessä 4,9 M€.

Talousarviota suurempaan ylijäämään ja vuosikatteeseen on vaikuttanut erityisesti pienentyneet sote-kulut. Kunnanjohtajan antaman tiedon mukaan pienentyneiden sote-kulujen vaikutus on noin 0,5 M€.

Kunnanta on maksanut vuoden 2021 aikana kaiken korollisen vieraan pääoman pois ja on ollut tilinpäätöshetkellä velaton. Velattomuus kertoo mm. siitä, että investoinnit on voitu tehdä tulo-rahoituksella. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnanhallitus seuraa aktiivisesti investointien toteuttamista ja mahdollisen korjausvelan kertymistä.

Kunnan talousarviossa oli investointimenoja varten varattu yhteensä 641 t€. Investointimenot toteutuivat 254 t€:n suuruisina (39,6 %). Toteutumasta 51 t€ on SHP:n investointiosuuksia.

3. KUNTAKONSERNI

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa. Kuntakonserniin kuuluu neljä kuntayhtymää. Kunnalla ei ole tytäryhteisöjä. Toimintakertomuksen selvitys kohdistuu konsernijohdon toimintaan, kunnan edustajien toimintaan kuntayhtymissä ja siihen, miten kuntayhtymille kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tai muutoin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toimintakertomuksessa on annettu riittävästi selvityksiä kuntakonsernia koskevista asioista.

Konsernin kertynyt ylijäämä oli 3 665 €/asukas, lainat ja vuokravastuut 992 €/asukas ja laskennallinen lainanhoitokate 16,5. Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli poistoista 208,2 %.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2021 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Siikaisissa 13.5.2022

Hannu Heikintalo
varapuheenjohtaja

Vesa Viljanen

Paavo Tuulensuu

Heli Harju